

MIT SZERETNE A SZÜLŐ?

*„NEM AZ A JÓ SZAKKÖZÉPISKOLA, AMELYIK EGY GIMNÁZIUMI ÖLTÖNYT PRÓBÁL
MAGÁRA ERŐLTETNI, MIKOR A SZAKKÉPZÉSTŐL DUZZADNAK A KARJAI ÉS AZ ÓRASZÁMAI”
– MONDJA FENYVESSY GÁBOR, A BUDAPESTI NEUMANN JÁNOS SZÁMÍTÁSTECHNIKAI
SZAKKÖZÉPISKOLA IGAZGATÓJA.*

FOTÓ: KELE JÁNOS • SZÖVEG: SZAKÁCS ZSUZSA

Kiadványunkban a legjobbak között keves szakközépiskola szerepel. Ön szerint felveheti a versenyt egy szakközépiskola egy gimnáziummal? Hogy látja a szakközépiskolák versenyhelyzetét?

Az oktatási rendszerben a középiskola egy adott kategória, hiszen kimeneteli rendszerét tekintve ott áll az érett-

ségi, ami nem szakközépiskolai vagy gimnáziumi, hanem egységes középiskolai vizsga. De ha megnézzük, hogy egy középiskolának mi a célrendszere, min alapul az eredményessége, akkor már releváns eltérésekkel találkozunk. A gimnázium kimondott célja a széles körű műveltséganyag közvetítése, a

kompetenciák, az ismeretek és készségek egységének, alkalmazhatóságának fejlesztése. Anyanyelvi ismeretekre, a humán tárgyak oktatására nagy hangsúlyt fektet, nem beszélve a szakkörök, énekkar, színjátszó kör lehetőségeiről. Idegen nyelvi ismeretként két idegen nyelv oktatása valósul meg. A matema-

tika, műszaki ismeretek oktatása régi hagyomány (lásd reálgymnázium) –, bár a felsőoktatási számarányokból sajnos látható, hogy a természettudományok egyre kevesebb diákot érdekelnek. Egy jó nevű gimnáziumnak figyelnie kell arra is, hogy az informatikai haladást kövesse. Legyen korszerű multimédiás terme, ahol biztosíthatja az IKT (Info Kommunikációs Technika) ismeretek elsajátítását. Az egyetemi továbbtanulás megalapozása, e területek fejlesztése – intézményi profil szerinti eltérésekkel – a gimnázium vállalható célkitűzése és feladata.

Egy szakközépiskola ebben a tekintetben hogyan működik?

Humán tárgyak iránt érdeklődő diák itt sokkal kevesebb találhat, de mi is nagy hangsúlyt fektetünk az anyanyelvi ismeretek, a kultúra átadására. Óratermi kötöttségek miatt nem lehet két idegen nyelvet oktatni, mert a második nyelv óráit elveszi a szakmai tárgyak oktatása. A természettudományos képzés viszont erős, főleg, ha műszaki jellegű az iskola. A digitális kompetencia pedig szakmacsoporttól függ. „Könynyű” egy Neumannak infokommunikációról beszélnie, élenjárónak mutatkozni az IKT-eszközhasználatban. Döntő különbség, hogy egy szakközépiskola a saját eredményességét nem feltétlenül a diákok legfelső 5-10 százalékanak tudásához méri, hanem a szakképzés eredményessége mentén egész más szempontokat vizsgál. Az Önök rangsora az eredményességet veszi figyelembe, de érthetően csak a diákok legtehetségesebb szintjét reprezentálva. Miért nem állítjuk az OKTV mellé az OSZTV-t (Országos Szakmai Tanulmányi Verseny), a szakképző évfolyamok versenyét? További indikátor lehet a SZÉTV (Szakmacsoportos szakmai előkészítő Érettségi Tantárgyak Versenye). Ilyen területen a gimnázium értelemszerűen nem tud versenyezni. Ezt az Önök kritériumrendszere nem veszi figyelembe. Elmondható, hogy a rangsorolás elemei a gimnáziumoknak kedveznek, de ha szakértői szemmel nézzük, később ez a rendszer alakítható, bizonyos indikátorai szerepeltethetők alternatív módon.

Néhány szót a szakiskolákról is szólnom kell, hiszen ez az intézménytípus is középiskola, azzal a különbséggel, hogy nem érettségivel, hanem érettségihez nem kötött OKJ szakma megszerzésével

végződik. Innen a szó szoros értelmében szakemberek kerülnek ki. Ezek az iskolák nem fognak versenyezni a 100 legjobb középiskolával, mert teljesen más célrendszerrel, eredményesség-kritériumokkal dolgoznak.

Milyen egy jó szakközépiskola?

Nem attól lesz jó egy szakközépiskola, hogy versenybe tud szállni a gimnáziumokkal, hanem attól, hogy megszereteti diákjaival a választott szakmát, a lemorzsolódást minimálisra csökkenti. A legjobb képességű diákokat pedig – ugyanúgy, ahogy a gimnáziumok is teszik – támogatja, versenyezteti. A szakközépiskolának az adott köznevelési, szakképzési struktúrában meg kell találnia a helyét, releváns célokat kell kitűznie és ezeknek megfelelnie. Egyszerre kell általános műveltséget nyújtania és a szakma lehető legnaprakészebb, nem „tankönyv-ízű” elemeit átadnia. Egy jó szakközépiskolában emellett ugyanúgy működhet színjátszó kör, lehet kiállítás és szavalóversenyt rendezni, színházakkal, múzeumokkal kapcsolatot tartani, mint ahogyan az elvárható egy gimnáziumtól. Akkor jó egy szakközépiskola, ha az anyanyelvi kultúrát is fejleszteni tudja – ami igazolható például a kompetenciamérési eredményekben. A társadalmi eligazodásban, a közügyekben való részvételben segítő készségek: kooperativitás, vállalkozói attitűd, az érzéseink megfogalmazását és az önkifejezést segítő elemek egy jó szakközépiskolában vállaltan, tantervbe beépítetten jelentkeznek. A jó szakközépiskola emelt szintű érettségire is motiválja a tanulót, és az adott szakmában kiemelkedő képzést nyújt. De az is a siker mérőszáma, hogy hány tanulóját veszik fel a szakmacsoportjához tartozó felsőoktatási intézményekbe. Vállalja, hogy olyan szakembereket nevel, akik a felsőoktatásba továbblépve, illetve a munkaerőpiacon elhelyezkedve érvényesülni tudnak. Fontos, hogy élő kapcsolata legyen a szakmacsoporthoz kötődő munkaerőpival, legyen nyitott a cégek, szakmai elvárások felé. Hozzon be szakmai, kapcsolati és anyagi tőkét az iskolába támogató partnerszervezetek, pályázati forrás útján. További hívószavak a méltányosság és az esélyegyenlőség. Pozitív, ha egy iskola a továbbhaladásban, végzettségben méltányos helyzetet tud teremteni a hátránnyal élők számára – legyen az szociális, regionális hátrány, testi vagy

érzékszervi fogyatékoság, vagy egyéb tanulási probléma. Az ő oktatásba való beillesztésük és a tanulási utak biztosítása nagyon fontos. Szakközépiskolában azért is, mert pl. az informatikai végzettség jó munkalehetőséget nyújthat a különböző testi vagy érzékszervi fogyatékkal élő személyek számára, mint azt az iskolánk integrált oktatása, a munkaerőpiacon kerülő diákjaink példája is bizonyítja.

Mi történik egy neumannos diákkal, ha leérettségizett?

Diákjaink az érettségi után eddigi tanulmányaik beszámításával egy év alatt elvégezhetnek egy általuk választott, amúgy két éves informatikai OKJ képzést, majd munkába állhatnak, vagy továbbléphetnek felsőoktatási intézménybe. Vagy azt is mondhatja a végzős diák, hogy az OKJ őt nem érdekli, és egyből a felsőoktatásba szeretne bekerülni. Mi természetesen próbáljuk szorgalmazni az OKJ-t, hiszen a szakképzésnek ez a végső kimenete, és összeköthető az egyetemi karrierrel.

Az OKJ után milyen arányban folytatják tanulmányaikat a diákok, és milyen arányban helyezkednek el a szakmájuknak megfelelően a munkaerőpiacon?

Ezt szakmacsoportonként kellene vizsgálni, mert az adott szakmához kapcsolódó egyetemi képzések predesztinálják a lehetőségeket. Van olyan szakmacsoport, ahol a munkaerőpiacon automatikusan elvárja minimum a BSc diplomát, így ott eleve magasabb lesz a felsőoktatásba jelentkezők aránya. Az informatika ilyen helyzetben van, több egyetemi szintű képesítés is elvégezhető (műszaki, programtervező és mérnök informatikus, tanárszak). Ahol viszont a munkaerőpiacon nem igénylik a diplomát, ott értelemszerűen nem tud, de nem is törekszik továbbtanulási adatokat felmutatni a szakképző iskola. Nálunk a végzősök között elenyésző azoknak a száma (140 diákból 4-5 fő), akik egyből dolgozni mennek, a többiek mind továbbtanulnak felsőoktatási intézményben vagy OKJ képzésen. Az informatikára nem jellemző a nagyarányú pályaelhagyás.

Milyen tagozatokat és képzési formákat indít a Neumann?

Négy tagozatot indítunk. A négy évfolyamos képzési formában informatikai szakmacsoportos osztályaink vannak.

Nagy hangsúlyt fektetünk a diákok érdeklődését felkeltő, a továbbtanulást és a munkavállalást is elősegítő tananyagokra, web-programozásra, hálózati ismeretekre. Szintén négy évfolyamos képzésben informatika-multimédia tagozatot is indítunk. Itt kiemelt szerepet kap a humán és szakmai tárgyak oktatásában a médiismeret, a multimédia-informatikai alkalmazások területe. Nyelvi előkészítő tagozatunkon az első évben kiemelt angol nyelvi és informatikai képzést, valamint tanulás-módszertani, önismereti foglalkozásokat nyújtunk, melyet 4 év szakmacsoportos oktatás követ. A negyedik tagozatunk pedig egy hátrány-kompensációs tagozat, ahol az esélyegyenlőséget alapul véve speciális tanmenettel és módszertannal figyelembe vesszük az eltérő előtanulmányokat és haladási ütemet. Minden tagozaton lehetőséget adunk az emelt szintű érettségi letételére, a hátrány-kompensációs osztályban a középszintű érettségi követelményeire készítjük fel a tanulókat. Az inkluzív rendszerünkben a sajátos nevelési igényű tanuló – ha az aka-

rata, tudása és lehetősége megvan – bármelyik tagozatunkra bekerülhet.

Kiknek ajánlja a szakközépiskolai képzési formát?

Létezik egy hamis sztereotípiá, miszerint gimnázium és szakközépiskola között az dönt, hogy az általános iskolát végző diák tudja-e, mi akar lenni. Aki még nem tudja, és közepesenél jobb tanuló, az gimnáziumba megy, mert az négy év gondolkodási időt jelent. A szakközépiskola ezt úgy fogalmazza meg, hogy aki érdeklődik az adott szakma iránt, az előtt bármelyik ága nyitott. Mert egy jó szakközépiskola nem fogja a gyermeket kalodába zárni. Ha a szülők úgy látják, hogy egy szakma iránt érdeklődik a gyermekük, akkor válasszák nyugodt szívvel a szakközépiskolát, mert a szakmai garanciák mellett egy jó szakközépiskola ugyanolyan elhivatottsággal és lehetőséggel rendelkezik, mint egy gimnázium. Vállaljuk a tudatos és szervezett tehetséggondozást, színes szakköri és közösségi életet biztosítunk, a pályáza-

tokban aktívak és nyitottak vagyunk, a szakmát megszerettettjük a diákokkal, és nem hagyjuk elkallódní, lemorzsolódní őket. Mindehhez munkaerő-piaci, szakmai kapcsolatokkal is rendelkezünk, amit értelemszerűen nem sok gimnázium mondhat el magáról.

Minden attól függ, hogy mit szeretne a szülő. Egy gimnáziumtól ne várja el, hogy az kereső szakmát ad a gyermeke kezébe, egy szakközépiskoláról pedig ne gondolja, hogy a szakmacsoporttól valamely eltérő felsőoktatási intézménybe juttatja a diákot. Nem az a jó szakközépiskola, amelyik egy gimnáziumi öltönyt próbál magára erőltetni, mikor a szakképzéstől duzzadnak a karjai és az óraszámái. Én örülnék, ha a 100 legjobb magyar középiskola kiadványban minél több szakközépiskola szerepelne – így a Neumann is –, de ennek ne az legyen az ára, hogy a gimnáziumokra jobban illő értékelési rendszerben kell kvázi gimnáziumként helytállnunk. Nem hiszem, hogy egyenlően lehet és kell mérni egy jó gimnáziumot és egy jó szakközépiskolát.

A LEGJOBB TANULMÁNYI EREDMÉNYŰ SZAKKÖZÉPISKOLÁK

Iskola neve	Iskola városa	Magyar érettségi	Matematika érettségi	Szövegértési kompetencia	Matematikai kompetencia
Lóczy Lajos Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Idegenforgalmi Szakközépiskola	Balatonfüred	1-2	6-53	1-13	2-12
Jedlik Ányos Gépipari és Informatikai Középiskola és Kollégium	Győr	4-24	1-4	1-18	1
Boronkay György Műszaki Középiskola, Gimnázium és Kollégium	Vác	3-18	3-6	1-11	2-7
Széchenyi István Két Tanítási Nyelvű Közgazdasági Szakközépiskola	Békéscsaba	7-50	6-14	3-27	8-46
Neumann János Középiskola és Kollégium	Eger	3-25	6-14	3-27	2-7
Széchenyi István Közgazdasági, Informatikai Szakközépiskola	Nyíregyháza	4-24	6-14	1-16	2-7
Károlyi Mihály Kéttannyelvű Közgazdasági Szakközépiskola	Budapest	5-40	6-15	8-51	23-131
Mechwart András Gépipari és Informatikai Szakközépiskola	Debrecen	19-95	2-6	1-17	2-7
Xántus János Két Tanítási Nyelvű, Gyakorló Gimnázium és Idegenforgalmi Szakközépiskola, Szakiskola és Szakképző Iskola	Budapest	3-33	6-29	7-44	18-117
Berzeviczy Gergely Szakközépiskola és Szakképző Központ	Miskolc	4-32	12-62	11-68	9-70